

3508

מדינת ישראל
הכנסת

פרוטוקול מס' 34/ד'

מישיבת ועדת השירותים הכלכליים
שהוקמה ביום ג', ח' בתמוז תשנ"ו - 28.6.55

הישיבה נפתחה בשעה 09.25.

במזכר:

ד"ר א. אלטמן - היו"ר
ז' טברסקי
ש. כפרית
ד. בצר
י. גיצני

+ X + X +

היו"ר א. אלטמן: אנני פותח את הישיבה.

נקרא את המסקנות בעניני מרפמי השבילים:
ביום 1.6.55 העבירה הכנסת, בהתאם להצעת שר הבריאות, את ענין מרפמי
השבילים הגלתי מורשים לוועדת השירותים הכלכליים. ההצעה הזאת בתקבלה
כתוצאה מהעלאת הענין לסדר היום על-ידי קבוצת חברי כנסת. לפי ההצעה
שנתקבלה היה על הוועדה להציע תיקון בחוק שיעניק סמכות לשר הבריאות
לתת למרפמי שבילים היתר עבודה.

סמוך הריבוי הוועדה החברת שיעוד בשנת 1951 קיבלה
הכנסת הרשונה תיקון לאקודת רופמי השבילים, לפיה ניתנה לאנשי שיעוד
בריפוי שבילים לא פחות מחמש עשרה שנה והגיע לגיל שלושים וחמש אפשרות
להגיש בקשה לקבלת רשיון לעסוק בריפוי שבילים במקום אם מסלמים את התנאים
הקבועים בחוק זה.

לחוק זה היה מופל של הוראה זמנית, והזמן הזה חלף.
בינתיים הוברר שיש כמה נקמה עשרות אנשים, רובם עולים חדשים שלא הספיקו
להגיש את הבקשות תוך הזמן שנקבע בחוק.

על-כן הגיעה הוועדה למסקנה שיש צורך לתקן את החוק
כרוח ההצעה של קבוצת חברי הכנסת.

אנני עברתי על הפרוטוקול, והתברר שגם שר הבריאות
הציע לתקן את החוק בצורה של בתיבת סמכות לשר הבריאות לתת היתרי
עבודה.

ז' טברסקי: קבוצת חברי הכנסת הביאו זאת בצורה אחרת ושר הבריאות
הביא זאת אחרת. בשני המקרים מוכח להעביר את הענין
לוועדה, אבל הניסוח היה שונה. אנחנו יחידנו את הניסוח של שר הבריאות.

לא הייתי כותבת שרוב המבקשים את עוליהם חדשים, ולא
יש לכתוב ביניהם גם עוליהם חדשים.

אנן מזה הייתי מוסרת שוועדת השירותים, אחרי שדנה
בזה, לא טמנה לבכרן להקנות סמכויות לשר הבריאות, ותיקון מצבם של
מרפמי השבילים יכול לבוא רק על-ידי תיקון החוק.

ס.ל.

ד. נצ"ר:

אני לגסרני מיצני סדוצה מן המסקנות, כי הן אינן עונות על מה שדברנו בוועדה. קודם כל לא ייבדלו על 70 איש, הופיעו לפנינו רק 30 איש. אחרי שהירדנו, מצאנו שהם אינם דווקא עולים חדשים, ולכן מוטב לנו שלא לנגוע בזה. ביניהם אנשים שבמצאיהם כבר הרבה שנים בארץ, ולכן מוטב לעבור על זה בשתיקה.

דבר שני - אני רוצה להגיד בדיוק מה הובא לפנינו. על הצעת החוק של קבוצת חבריה לא היה דיון הכנסת, היתה הצעה על סדר היום. בהצעה זו יכולה היתה הכנסת להחליט שני דברים: או להעמיד את ההצעה לדיון - ופה היו משתקפות כל מיני דעות. השך האיש שלא יהיה דיון בענין ההצעה, אלא שהוועדה תקבע מה לעשות. הוועדה קבעה שאי אפשר להסתדר בענין זה בלי תיקון בחוק. היו שתי נוסחאות פשוטות: (א) לשם פתרון הבעיה הזאת יש להכניס תיקון בחוק; (ב) אין לפתור את הבעיה בלי תיקון בחוק. על הנוסחה שלי ויתרתי.

לכן אני מציעה שנכתוב בקיצור: הוועדה דנה בענין שהועבר לכנסת ביום זה וזה בענין מופאי שנייה ומצאה שכדי לפתור בעיה זו יש להכניס תיקון בחוק.

היו"ר מ. גלסטון:

בפרוטוקול של ישיבת הכנסת כתוב ששר הבריאות מסר שיש צורך להכניס פסוק בחוק לפני תיבתן סמכות לשר הבריאות לתת היתרי עבודה, י לפי החוק הקיים אין לו סמכות כזו. היות ואנחנו דואגים את הצעת השר, לכן כתבתי באופן סתום, ברוח הצעת חברי הוועדה. ולכן אפשר להגיד: הוועדה הגיעה למסקנה שכדי לפתור את הבעיה הנדונה יש צורך להכניס תיקונים בחוק.

ז. טברסקי:

בפסוק שאתה מתחיל במלים, "לפי ההצעה שנתקבלה", אתה צריך לתת הסבר. ובמקום שכתוב, "מתוך הדיון בוועדה התברר שקיים חוק" - זה איננו נכון. את שני התיקונים האלה צריך להכניס.

היו"ר מ. גלסטון:

בנסח, אם כן, את המסקנות בצורה אחרת. ביום 1.6.55 העבירה הכנסת בהתאם להצעת שר הבריאות את ענין סדמאי השניים האבלתי מודשים לוועדת השירותים הציבוריים. הצעה זו נתבררה כתוצאה מהעלאת הענין לסדר היום על-ידי קבוצת חברי הכנסת. לפי ההצעה שנתקבלה הוטל על הוועדה לבדוק את האפשרות להקמת סמכות לשר הבריאות לתת רשיונות עבודה למדמאי שניים במקרים מסויימים לפי שיקול דעתו.

הוועדה דנה בשאלה זו במספר ישיבות, והגיעה לידי מסקנה שכדי לפתור את הבעיה הנ"ל יש להכניס תיקון נוסף לפקודת רופאי השניים משנת 1945. מתוך הדיונים בוועדה התברר שעוד בשנת 1951 קיבלה הכנסת הרחבת תיקון לפקודת רופאי השניים, לפיה ניתנה לאנשים שעסקו בריפוי שניים לא פחות מחמש שנה והגיעו לגיל שלושים וחמש אפשרות להגיש בקשות לקבלת רשיון לעסוק בריפוי שניים במקרים מסויימים לפי שיקול התנאים הקבועים בחוק זה.

לחוק זה היה מופי של הוראת זמנית והזמן הזה חלף. בינתיים אדברו שלש כמה וכמה עשרות אנשים, הבייתם עולים חדשים שלא הספיקו להגיש את הבקשות תוך הזמן שבקבע בחוק. הוועדה הגיעה למסקנה כי בכדי לפתור את הבעיה הנ"ל יש צורך להכניס תיקונים בחוק.

אני רוצה לעבור לענין אחר. יש לנו מינדבס המשקף את עבודת הוועדה במשך שלושה חודשים, האמורים של המושב הרביעי עוד איננו מושלם. לפי זה בסוף שנת 1951 התח לנו בדיון על מצב הבריאות במדינה ושטענו שקידה של מנהל משרד הבריאות על מצב הבריאות, מחלות ובעיות אישפוז. אחר כך היה דיון בענין האליגיבה הרואנית וחולי רוח, הרפואה המונעת, בעיות אישפוז במדינה, חוק להגדלתיה, פניות לוועדה בקשר עם השמות, ענין מוסד "החיה" ובית הילדים.

ט.י.

היתה פניה של מרגון בשים ציוניות בשאלת חיבור ילדי המעברות; היה דיון על מצב הלשכות הסוציאליות המעברות; קיימנו דיונים בענין המעברות ושמענו את כל הגורמים המספלים בזה, זה נמשך בכמה ישיבות. כן דנו בעניני מושבי זקנים, עניני מזון לחולים ותזונות; ערכנו ביקורים וסיורים במוסדות שונים, במעברות. היה ביקור במוסד "מסילה"; דנו גם בעניני אישפוז, היה ביקור עם קופת-חולים ומשרד הבריאות, היתה ועדת משנה בענין זה; עשינו סיור בבתי-החולים של משרד הבריאות, ובמעברות. קיימנו דיון בענין הסמים המסוכנים.

כן קיימנו דיון על עניני מספקה רפואית, שמענו סקירות על הפעולות בישובי העולים במשרד הפנים, בעיית מחלקת השחפת, שיתוק, שמענו פרטים על המבנית לנאגעי השטפונות, עניני תברואה, עניני עבריינים, קיימנו דיון בחוק לתקון פקודת עבריינים; היתה משלחת של עיוורים ושמענו את טענותיהם; קיימנו דיונים על מוסדות ילדים וגורל מוסדות ילדים במעברות ובישובי עולים.

כל זה במושב הראשון. במושב השני דנו בחוק אנטומיה ופתולוגיה; שאלת אישפוז חולי שחפת; היו בענין זה דיונים ארוכים ומסכנות הוועדה. דנו בענין סגירת מוסדות, מוסד "אנבה"; קיבלנו מכתב משרד המשטרה בקשר עם הקמת בית-חולים במשולש עבין בן-שמס, ענין הילדה חנה גבאי, הזנת ילדים, חוק הכלבת, סגירת המועדונים לילדים בירושלים, תקנון מועצת הבריאות, בוער עברייני, סיור במוסדות סגורים של משרד הסעד, סיור במוסדות ילדים דפקטיבים ועבריינים.

אחר כך היה דיון בתקציב משרד הסעד, שמענו סקירה מפי מנהל המחלקה לסלריה, דנו בחוק להחלפת ישיבות בטקסונות רפואיים, קיימנו דיון בענין המצב הסניטרי בארץ, וסיכום הדיון. עבין סגירת בית-החולים לילדים חולי שחפת על הר הכרמל, ואחר כך דיון בתקציב משרד הבריאות.

דנו בבעיית השמירה בכפר הצועד בן-שמן, שיקום העיוורים, דו"ח ועדת משנה לעניני ילדים במושבי עולים, קיבלנו משלחת של איבוד עובדות סוציאליות, משלחת עיוורים, דנו בבעיית אישפוז הקרדיס הסוציאליים, דיון בתקציב משרד הבריאות והסעד, עבין בית-חולים "הדסה" בצפת, וסיכום הדיון; בעיית אישפוז חולי רוח, הצעה למודרניזם, חוק לניהול מוסדות, קרדיס מיוחדים, אישפוז חולי רוח, ועדת משנה לטיפול בשאלת המודיכות במעברות, קבלת מסקנות בענין אישפוז חולי רוח, תלונות תושבי מעברות חיריה, עבין בית-החולים בפודיה, וכו' וכו'.

זה מקיף רק שני מושבים וחלק מהמושב השלישי. לא אנחנו נשפוט מה שהושג. הוועדה ציטתה לעשות כמיטב יכולתה לטפל בבעיות, לקיים באופן סדיר את ישיבותיה, להזסיף על הישיבות במקרים דחופים, ולמעשה היה איזה פגרום מסויים אשר השתתף בישיבות באופן קבוע.

אני רוצה לסיים בזה ולהודות לחברות ולחברים בוועדה על כל העזרה וכל העבודה שעשו, ובקודה שהכנסת השלישית תמשיך ותתקדם ותראה התפתחות נוספת בכל השטחים הנלה לתיוון הדברים הדורשים תיקון - וישנם הרבה דברים כאלה. אני מקווה שהכנסת השלישית תראה יותר ברכה בפתרון בעיות שונות.

ד. נצר: מתוך סקירה קצרה של יושב-הראש נזכרנו לדעת שעשינו הרבה דברים חשובים. מתוך עבודה הזו עדה יש לציין ששם הוועדה למעשה מתאר מה היא עבודתה, ועדה לשירותים ציבוריים. עסקנו בענינים שונים בלי זקדוקי הפרוצדורה הפורמליים אם אנחנו כחברי הכנסת צריכים לעסוק בהם או לא. ואינו את הענין לפנינו, ובמידה שאברי הוועדה יכלו להתערב ולתקן - עשינו זאת, ובהדגה דברים גם תיקנו ושכללנו, בהרבה דברים יש עוד מה לעשות.

ד.י.

בשטח תחוקתי ע"כנו לא מעט, היבול הוא משביע רצון.

אנני בדרך כלל אינני מדברת על עצמי, אבל אנני חושבת שלא מטעה אם נוסד שהיתה כאן איזו בחירה טבעית, אנשלים שירותים ענין בשליחותם בשירותים ציבוריים התמידו והקפידו על העבודה בוועדה, ואנו צורך בעבודתם לתרום תרומה של כל יחיד וציבור לקידום הבעיות בשטח זה. עבודת הוועדה תוך ארבע שנים נתנה ותמן חומר רב לוועדה הבאה שתבוא.

אנני מרשה לעצמי להביע כאן בשמי ובשם היושב-ראש את הוקרתנו על הרוח הטובה ועל החברות והשותפות המלאה בעבודה. אנני חושבת שזה תורם תרומה חשובה לעבודת הוועדה. אנני רק רוצה לקנות שעור ניפגש עם אלה היושבים כאן בכנסת השלישית, ונמשיך בעבודה בשטח שירותים שעסקנו בה, וכן רוצה אנני להגיד שהנסיון שקיבלנו כאן יעשיר אותנו במלאכה להבא.

ז. טברסקי: אנני רוצה להוסיף מספר פלים. אם אנחנו רוצים לסכם את תקופת עבודתנו, וכל אחד רוצה לראות את היבול; אם אנני רוצה לעשות לעצמי חשבון הנפש במה בכל זאת הועלנו בעצם קיומנו - בדמה לי שבכנסת דבריה אנחנו יכולים להגיד בלב שלם שאילו לא היינו, לא היו זרים בהרבה שטחים. אנני חושבת שבארבעה דברים הבאנו התקדמות גדולה: בעיית אישפוז חולי הרוח, הקמנו בית-חולים בצפת; עזרנו בהרבה בענין בן-שמן, הצלנו אותם מהפולת על-ידי כך שהעברנו את ענין שמירת הגבולות. אנחנו לא במעט עזרנו לאיזון תקציבים של סעד, ואילו הם היו משתפים אתנו יותר פעולה, היינו מצליחים יותר.

מצדנו היתה כל הזמן נכונות בעניני שירותי הסעד, והיו"ר יודע שגם אחרי אישור התקציבים התערבנו ועמדנו בקשרים בלתי רשמיים עם ועדת הכספים. כל זה בכל זאת מצטיין ליבול של עשיה שמוכיח שרצון טוב היה מצד חברי הוועדה.

הדבר שהדריך את הוועדה בכללותה היה באמת עד כמה שאפשר לא הרבה פוליטיזציה, ורצון טוב לעשות לשירותים. אנני מקווה שבכנסת הבאה יעשו יותר בענין השירותים כשירותי כלל, ולתרום להם את מיטב היכולת של הכנסת כחוק בתוך פלינת ישראל, כי זה באמת צריך להיות מחוץ לכל אישורים פוליטיים במידת האפשר.

אנני מצטרפת למי שאמר שדורה רוח טובה בוועדה. לא במעט עזר לכך היו"ר, ואנני מצטרפת להבעת הוקרה ליושב-הראש שלנו.

י. ביצני: בראשית פעולתה של ועדה זו כיהן בה אליהו הכרמלי. ואנני שמעתי מפיו לפני כניסתו לכנסת דבריה חשובים ומענינים מאוד על הוועדה הזאת, על הלימוד היסודי של הבעיות שנוגעות לשכבות רחבות של העם, בעיקר לעוליה החדשים שבאו אלינו מארצות נוסלות, והם מאוד זקוקים לסעד ושירותי בריאות. אין לי ספק שאנני הצעיר שבחבורה, הספקתי תוך התקופה הזאת להעשיר את צילוני בהרבה ידיעות שלמעשה רכשתי אותן מתוך עבודה ידע יומית במשך כל שנות ישיבתי בארץ. יש לציין עובדה אחת חשובה בעבודתה של הוועדה: המבקרים העיקריים שביקרו בתופן מסודר יותר בישיבות הוועדה היו בעיקר חברות, זה אומר שהענין הזה זורש לב. לא מעט סליעה עזרתו הנבונה והחברית של יושב-הראש, לרוח הטובה שדורה בוועדה. ויש לציין במיוחד רב שהוועדה הזאת עשתה מלאכה חשובה, ויש לאחל לעצמנו שאנחנו נחזור כוח לעבודה זו גם להבא בשטח זה.

ש. כפרית: אנני רוצה לומר, זה באמת לזכותו של ד"ר אלטמן שאנחנו עבדנו למען המעשה ללא הרגשה שיש בינינו אנשים בעלי דעות שונות, עמדות שונות, ולא פעם התרוכחנו אם מותר לנו להיכנס לבעיה מסויימת, וד"ר אלטמן בענין זה היה תמיד המכריע. בראש לי שבדרך זו סילאנו גם את שליחותנו, מפני שעבודתה של הכנסת מתבטאת בעיקר בעבודות ועדותיה.

מ.י.

אני רוצה לציין שוועדת השירותים פוזרת מוועדת אחרות
פירסמה את עצמה על-ידי פגישות עם עתונאים, כל שאיפתה היתה לקידום
המעשה עצמו.

אם אנחנו מסתכלים על התמונה בכללותה, הרי מסתכלים
קודים חיוביים רבים מאוד, ותפילתי היא שנצליח לבצע זאת גם להבא. ויש
לציין שאנחנו הצלחנו לבחור את הדרך הנכונה לפתרון בעיות.

אני בגל יודעת מה יהיה הסיוע הכללי בכלל בכנסת,
אבל אנחנו לעצמנו חייבים לומר שצריכה להיות הדרך של עבודה ולממן
המעשה, מבלי לדאוג את ההבדלים הפוליטיים שגייצנו, כי אם רק את טובת
הארץ באותם השטחים בהם אנו מעוניינים.

היו"ר א. אלטמן: בעקבות הדברים שנאמרו אני רוצה להוסיף מלים מספר.
קודם כל אני רוצה להודות לחברי הוועדה על ההערכה
שבאה בכיוון שלי. אני רוצה להגיד שהשתולתי כמיטב יכולתי שאנחנו לא
נעסק בפוליטיקה, וחוצאנו שהצלחנו בזה, למרות שאין שום בארץ שאינו
קשור בפוליטיקה. השטח שאנו מטפלים בו הוא קודם כל הומניטרי, וחשבת
שבר זה חשוב יותר מדברים אחרים.

עד כמה שאני סכיר עבודה ועדות אחרות, אני יודע
שיש רק שתי ועדות הבנויות בעבודתן היום יומית רק על חוקים, תפקידן
פרודוקציה של חוקים: ועדת החוקה וועדת המשפטים. אנחנו בשטח של חוקים
היינו תלויים במסללה ובמסדרים, במידה שאעבירו אלינו חוקים שיפלו
בהם. אנחנו טיפלנו בהרבה מאוד דברים שהם בבחינת יוזמה שלנו, ואם
לעבור על כל מה שעשינו, הרי במצב שאנחנו טיפלנו בכל מיני בעיות שאולי
באופן פורמלי אין זה תפקיד הוועדה לעסוק בהן.

חברת הכנסת כפרית הנכירה בדבריה שאנחנו לא שאפנו
לפרסום ולא קיימנו פגישות עם עתונאים. אנחנו בדרך כלל מקבלים פרסום
רק עניינים סנסציוניים ומחללת, בזה מספיק העתונות ולא בדברים שקטים
ורציניים.

גם בראשית דברי וגם עכשיו לא רציתי להרחיב את
הדיבור על מה שנעשה ועל ההישגים, כי אני בדרך כלל חסיד הגישה האנגלית
שמאמינה באנדרסטאימנט, להגיד פחות. אני חושב שכל מי שיעבור על
מה שעשתה הוועדה, צריך להטיק מסקנות שהוועדה בכל זאת עשתה הריבה דברים
מעשיים, ובמידה גדולה, כמעט ללא הגבלה, נעזרה לפגיות הציבור. קיבלנו
במשך הזמן הרבה משלחות.

אני רוצה שוב להודות לחברים על עבודתם הנאה, ואני
חושב שנסיים בזה.

כן אני רוצה להודות לשולמית, שעבדה איתנו במלוא המרץ
בכל תקופת עבודתה של הוועדה, ועשתה במסגרת עבודה יפה מאוד.

ד. בצר: שכחנו לציין שבמשך זמן עבודתנו תרמנו תרומה חשובה
לתיקון היחסים בין משרד הבריאות וקופת-חולים.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.30.